

Kliima- ja keskkonnapoliitika

109. **ELi 2040. aasta kasvuhoonegaaside vähendamise eesmärkides** kokku leppimisel tuleb tagada võimaldavad eeltingimused eesmärgi saavutamiseks, eelkõige tehnoloogiate kättesaadavus. 2030. aastale järgnevate aastate kliima- ja energiapoliitika eesmärkide saavutamiseks peab soodustama investeeringuid puhastes tehnoloogiatesse, kiirendama nende arendust, vähendama halduskoormust ning lihtsustama planeeringute, tegevuslubade ja keskkonnamõju hindamise menetlusi.

110. **Õiglast üleminekut** ei tuleks käsitleda vaid regioonide põhiselt. Hõlmata tuleb roheüleminekust mõjutatud sihtrühmad kogu riigis.

111. **ELi heitkogustega kauplemise süsteem hoonete ja maanteetranspordi kütuste jaoks tuleb tühistada või selle rakendamine edasi lükata**, et vähendada negatiivset mõju Eesti majandusele ja inimeste toimetulekule.

112. **Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCF) eesmärkide saavutamisel** tuleb Euroopa Komisjoniga **kokku leppida lisaleevendused**, mis arvestavad viimaste aastate muutusi Eesti metsaraies tulenevalt geopoliitilistest põhjustest. Samuti peab Eestil olema võimalik kasutada suure turvasmuldade osakaaluga riikidele mõeldud erandit määruse eesmärkide saavutamisel.

113. **Metsamajandamise otsused** peavad järgima subsidiaarsuse põhimõtet ja jääma liikmesriikide pädevusse.

114. Traditsioonilisi looduskaitse- ja taastamispraktikaid tuleb täiendada alternatiivsete rahastusmehhanismidega, muu hulgas „**elurikkuse krediidi süsteemiga**“, mis on jälgitav, mõõdetav ning väldib rohepesu riske. Luua tuleb süsteem, mis tõendab mõõdetavat ja tõenduspõhist püsivat positiivset mõju elurikkusele.

115. ELi tasandil tuleb teise toorme kasutust elavdada ja kehtestada selleks **ühtsed kvaliteedistandardid teise toorme jaoks**. Standardid peavad hõlmama taaskasutatud materjali sisalduse miinimummäärasid, mh elektroonikaseadmetes ja tekstiilitoodetes, ning nõudeid kolmandates riikides toodetud teise toorme kasutamisele ELis.

116. **ELis tuleb välja töötada tõhusam laiendatud tootjavastutuse süsteem, mis tagab tootjavastutuse nõuete** täitmise müügiplatvormide kaudu kolmandatest riikidest ELi turule lastavate toodete puhul ja hõlmab need ka praktikas ELis kehtivate jäätmekäitlusreeglitega.